

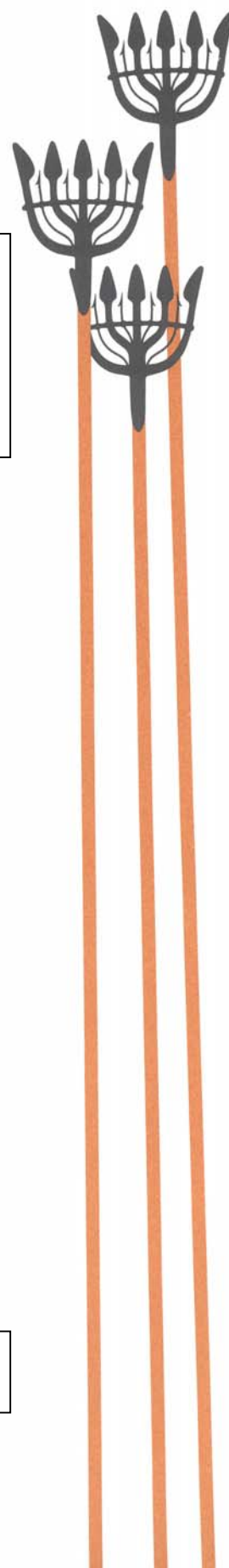
Asarum 40:1 m.fl.

Asarums socken, Karlshamns kommun

Arkeologisk utredning

Blekinge museum rapport 2005:1
Mikael Henriksson

Bakgrund

Vid samråd mellan Blekinge museum och Karlshamns kommun gällande fortsatt detaljplanearbete för del av fastigheten Asarum 40:1 m.fl. underströk Länsmuseum behovet av en kompletterande arkeologisk utredning inom det planerade exploateringsområdet. I en skrivelse till Blekinge museum, daterad 2004-10-25 (BIM Dnr: 160-0339-04), inkom Karlshamns kommun med en beställning av en arkeologisk utredning. Denna har därefter genomförts av Länsmuseum, och i sin helhet bekostats av kommunen. Följande avrapportering är en del ärendets fortsatta hantering och avsikten är att resultaten skall utgöra antikvariskt underlag för vidare detaljplanläggning.

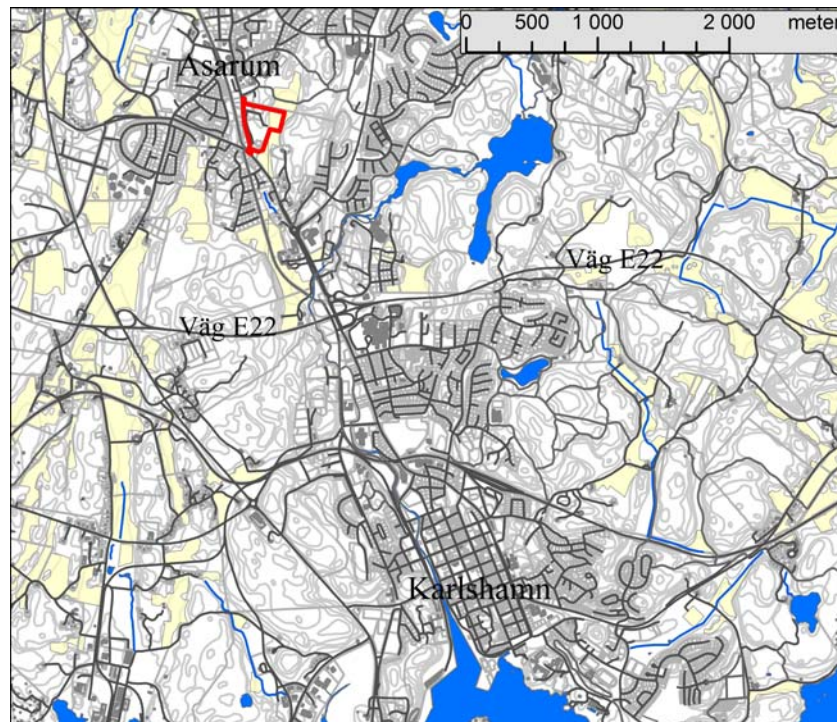

Fig. 1 – Aktuellt exploateringsområde markerat på fastighetskartan.

Topografi och kulturhistoria

Utredningsområdet låg drygt 300 meter sydost om Asarums kyrka, direkt öster om den N-S löpande Storgatan. Markområdet utgjordes vid utredningstillfället i huvudsak av, delvis med sly bevuxen, betesmark, avdelad av en Ö-V lagd stenmur. Norra delen av området var fri från vegetation och nyttjades under december 2004 som hästhage, den

södra var hägnad för får. I NO utgjordes utredningsområdet av stubbåker. Centralt genom området löpte en markerad moränrygg i N-S riktning, vilken i norr övergick i en mer storblockig terräng.

Fig. 2 – Översiktsbild över undersökningsområdet mot SV.

Enligt kart- och aktmaterial från 1770- och 1780-tal verkar undersökningsområdet redan i ett tidigt skede ha utgjort vångsmark för Asarums by, och vid studier av Häradskartan från tiden 1915-1919 förefaller markområdet då ha nyttjats som åkermark (se bilaga 1).

Det finns inga registrerade fornlämningar inom undersökningsområdet, men dock ett flertal, intressanta lämningar i dess närhet. I terrängen knappt 200 meter i sydostlig riktning, i anslutning till en markerad bergsrygg ligger järnåldersgravfältet "Store lid" (RAÄ47, Asarums sn) och på "Korpaberget" (RAÄ63, Asarums sn), ca 400 meter öster om undersökningsområdet, finns en av Blekinges sju registrerades fornborgar.

Utredningens genomförande

Den aktuella utredningens fältarbetsfas genomfördes i form av två dagars sökschaktningar med grävmaskin mellan 2004-12-02 och 2004-12-03. Sammanlagt grävdes då tio schakt inom topografiskt intressanta partier av utredningsområdet (se bilaga 2). Kompletterande rensning av schaktade ytor skedde fortlöpande för hand. Inmätning av sökschakten

utfördes likaledes manuellt, och efterdigitalisering mot fastighetskartan har därefter gjorts vid Blekinge museum med hjälp av datorprogrammet ArcView 8. Fotodokumentation av utredningsområdet och grävda schakt inom detta gjordes under fältarbetets gång med digitalkamera. Fynd, vilka bedömdes vara av äldre än 1900-tal, tillvaratogs fortlöpande under schaktningsarbetet (se bilaga 4).

Fig. 3 – Översiktsbild schakt 2 och schakt 9 mot S.

Resultat och diskussion

Inga bevarade lager framkom i samband med den arkeologiska fältarbetsfasen, och de enda antikvariskt intressanta strukturerna utgjordes av enstaka, hårdliknande, förhistoriska anläggningar i schakt 9 (se fig.4). Sentida spår efter raserade byggnader med rester av en tillhörande trädgårdsstruktur påträffades vid översiktlig inventering norr om schakt 2.

Av det fåtal fynd som tillvaratogs vid utredningen påträffades samtliga i matjordsskiktet, benämnt ID 100 (se bilaga 4). I anslutning till de sannolika hårdresterna i schakt 9 tillvaratogs dock ett fåtal keramikskärvor av allmän, sent förhistorisk karaktär. Även om dessa framkom vid ytrensning av anläggningsspår knöts de, av källkritiska skäl, kontextuellt till matjorden. Sannolikt är dock att de härrör från samma tidshorisont som härданläggningarna.

Fig.4 – Översiktsbild schakt 9 med anläggningsspår mot N.

Det under december 2004, arkeologiskt utredda planområdet, nära både sockenkyrka och bytomt, har bevisligen varit välutnyttjat under ett flertal perioder i förhistorisk, men också historisk tid. Såväl analys av befintligt kartmaterial som vid fältarbetet gjorda arkeologiska observationer i form av omrörda lager, lösfynd samt en stor mängd stenlyft understryker bilden av en, i historisk tid, intensivt utnyttjad vångsmark.

Spår av en koppling till kringliggande, bevarade förhistoriska fornlämningsmiljöer kan troligtvis studeras genom det tillvaratagna lösfyndsmaterialet bestående av flinta, slagg och keramik (se bilaga 4) samt ett mycket begränsat anläggningsbestånd (se fig.4). Ifall ytterligare förhistoriska spår på platsen inte redan förstörts av omfattande plöjning och markberedning är det sannolikt att dessa framkommer i anslutning till redan gjorda observationer i schakt 9 (se bilagor 2 resp. 3).

Källor

Fornlämningsregistret för Blekinge län

Storskifte på skog och skogsmark, Asarum nr 1-14, 1777-1788 Akt LMS I1-2:

Figurförteckning

Fig. 1 – Aktuellt exploateringsområde markerat på fastighetskartan.

Fig. 2 – Översiktsbild över undersökningsområdet mot SV.

Fig. 3 – Översiktsbild schakt 2 och schakt 9 mot S.

Fig. 4 – Översiktsbild schakt 9 med anläggningsspår mot N.

Bilagor

Bilaga 1 – Planerat exploateringsområde markerat på Häradskartan.

Bilaga 2 – Planerat exploateringsområde med arkeologiska sökschakt markerade.

Bilaga 3 – Schaktbeskrivningar arkeologisk utredning

Bilaga 4 – Fyndlista arkeologisk utredning

Administrativa uppgifter

Blekinge museum dnr: 160-0339-04

Undersökningstid: 2/12 – 3/12 2004

Personal: Mikael Henriksson

Läge: Fastighetskartan, blad 3E 6i och 3E 6h

Koordinatsystem: Plan 2,5 gon W Blekinge 10.

Koordinater för undersökningsytans sydvästra hörn: x:6230549 y: 1439843

Dokumentation: Mätdata och digitala fotografier förvaras i Blekinge museum.

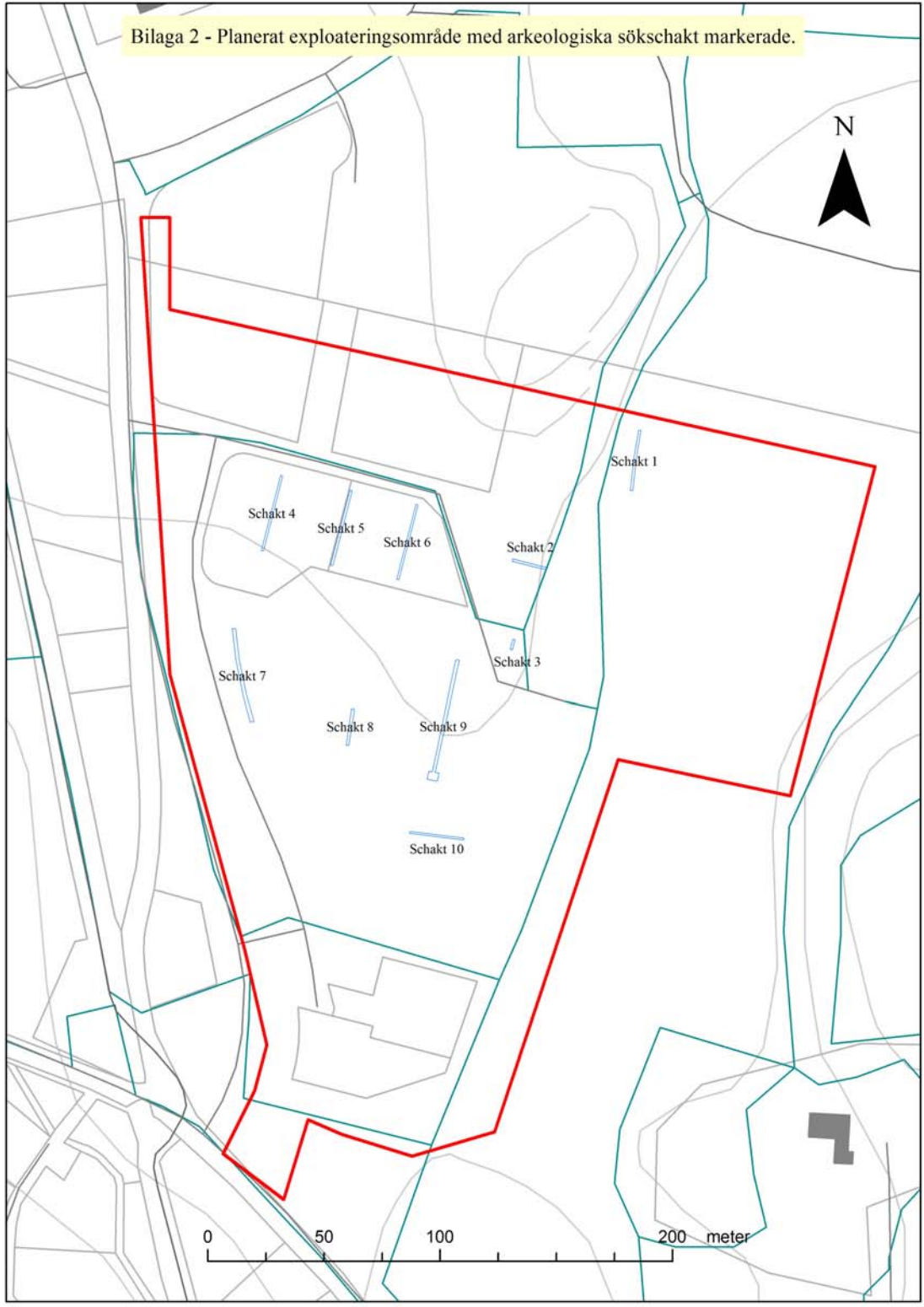
Fynd: BIM 25900:1-7

Kartanvändning: ©LMV, Gävle, 2005 resp. ©LMV 2005 Ur Historiska Kartor™

Bilaga 1 - Planerat exploateringsområde markerat på Häradskartan

Bilaga 2 - Planerat exploateringsområde med arkeologiska sökschakt markerade.

Bilaga 3 – Schaktbeskrivningar arkeologisk utredning

Schakt 1

N-S löpande, 39,0 m. långt och 1,0 m. brett, sökschakt. Maximalt schaktdjup uppgick till 0,4 m. Ett 0,4 m. tjockt matjordslager överlagrade en undergrund bestående i huvudsak av gulbrun lera med ställvisa inslag av gulbrun, flammig, siltig sand. Sentida dräneringspår framkom i samband med schaktningsarbetet, men inga antikvariskt intressanta strukturer gick att påträffades. Endast recenta fynd funna vid schaktningen.

Schakt 2

Ö-V löpande sökschakt, 25,0 m. långt och 1,0 m. brett. Det maximala schaktdjupet uppgick till 0,4 m. Under ett 0,2 m. tjockt matjordslager vidtog en undergrund bestående av moränsand med inslag av upp till 0,5 m. stora stenar. Spår av markberedning för en mindre grusväg fanns i schaktets västligaste del. Inga arkeologiskt intressanta lager eller anläggningar påträffades i samband med schaktningsarbetet. Endast recenta fynd i form av tegel, glas och cement framkom vid schaktningen.

Schakt 3

N-S löpande sökschakt, 4,5 m. långt och 1,0 m. brett. Det maximala schaktdjupet uppgick till 0,4 m. Under ett 0,15 m. tjockt matjordslager vidtog en undergrund bestående av en gulbrun, lätt flammig moränsand med inslag av upp till 0,5 m. stora stenar. Inga arkeologiskt intressanta lager eller anläggningar framkom i samband med schaktningsarbetet och inga fynd påträffades.

Schakt 4

N-S löpande, 36,0 m. långt och 1,0 m. brett, sökschakt. Maximalt schaktdjup uppgick till 0,4 m. Matjordslagret var 0,4 m. tjockt och härunder vidtog en undergrund bestående av gul till gul-brun silt med inslag av lera. Inga anläggningar, lager eller antikvariskt intressanta strukturer framkom i samband med schaktningsarbetet. Främst recenta fynd i form av tegel och glas framkom vid schaktningen. Enstaka stycken av bränd flinta och järnslag tillvaratogs dock i matjordsskiktet.

Schakt 5

N-S löpande sökschakt, 36,0 m. långt och 1,0 m. Det maximala schaktdjupet uppgick till 0,4 m. Ett 0,4 m. tjockt matjordslager överlagrade en undergrund bestående av gul till gul-brun silt med inslag av lera och större, jordfasta block. Inga arkeologiskt intressanta lager eller anläggningar framkom i samband med schaktningsarbetet och främst recenta fynd påträffades. Enstaka stycken av bränd flinta och järnslag tillvaratogs dock från matjordsskiktet.

Schakt 6

N-S löpande, 36,0 m. långt och 1,0 m. brett, sökschakt. Maximalt schaktdjup uppgick till 0,4 m. Matjordslagret var 0,35 m. tjockt och härunder vidtog en undergrund bestående av gul till gul-brun silt med inslag av lera. Inga anläggningar, lager eller antikvariskt intressanta strukturer framkom i samband med schaktningsarbetet. Främst recenta fynd i form av tegel och glas framkom vid schaktningen. En bit järnslag tillvaratogs vid schaktningen.

Schakt 7

N-S löpande, 39,0 m. långt och 1,0 m. brett, sökschakt. Det maximala schaktdjup uppgick till 0,4 m. Under ett 0,35 m. tjockt matjordslager vidtog en undergrund bestående av gulgrå silt, med bitvis kraftiga inslag av lera. Sentida dräneringssår framkom i samband med schaktningsarbetet, men inga antikvariskt intressanta strukturer påträffades. Endast ett mindre avslag av flinta tillvaratogs.

Schakt 8

N-S löpande sökschakt, 16,0 m. långt och 1,0 m. brett. Maximalt schaktdjup uppgick till 0,4 m. Under ett 0,3 m. tjockt matjordslager vidtog en undergrund bestående av gul till gul-vit siltig sand. Inga arkeologiskt intressanta lager eller anläggningar framkom i samband med schaktningen och endast recenta fynd påträffades.

Schakt 9

N-S löpande sökschakt, 52,0 m. långt och 1,0 m. brett, med 4,0 m. bred utvidgning gjord i schaktets sydligaste del. Det maximala schaktdjupet uppgick till 0,5 m. Under ett 0,2 – 0,3 m. tjockt matjordslager framkom en gulbrun moränsand med inslag av 0,15 – 0,3 m. stora stenar. Enstaka sotfläck framkom i ett exponerat krönläge i schaktets mitt. Vidare noterades vid schaktningen sotiga härdrester i sydslutningen i schaktets sydligaste del. Enstaka keramikskärvor av allmänt förhistorisk karaktär tillvaratogs vid rensning av härdarna.

Schakt 10

Ö-V löpande sökschakt, 22,0 m. långt och 1,0 m. brett. Maximalt schaktdjup uppgick till 0,5 m. Ett 0,4 m. tjockt matjordslager överlagrade en undergrund bestående av gul till röd-brun lera, ställvis med inslag av silt och enstaka 0,3 – 0,4 m. stora stenar. Inga arkeologiskt intressanta lager eller anläggningar framkom i samband med schaktningsarbetet och endast recenta fynd påträffades.

Bilaga 4 – Fyndlista arkeologisk utredning

FYNDNR.	ID	SAKORD	MATERIAL	VIKT (G)	ANTAL	FYNDSTATUS	ANMÄRKNING
1	100	Avslag	S.sk.flinta	11	2	Fragm.	Schakt 5
2	100	Ben	Br.ben	2	1	Fragm.	Schakt 5
3	100	Kärl	Keramik	35	3	Fragm.	Schakt 9
4	100	Avslag	Br.flinta	35	3	Fragm.	Schakt 4
5	100	Slagg	Järn	9	2	Fragm.	Schakt 4
6	100	Slagg	Järn	15	1	Fragm.	Schakt 6
7	100	Avslag	Kr.flinta	1	1	Fragm.	Schakt 7